

Inserati se sprejemajo in velja
tristopna vrsta:

1 kr., če se tiska 1krat,
12 " " " " 2 "
16 " " " " 3 "

Pri večkratnem tiskanju se
cena primerno smanjša.

Rokopisi

se ne vračajo, nefrankovana
pisma se ne sprejemajo.

Naročnino prejema upravništvo
administracija in ekspedicijska
Starem trgu h. št. 16.

SLOVENEK.

Političen list za slovenski narod.

Po pošti prejemati velja:
Za celo leto . . . 10 gl. — kr.
za pol leta . . . 5 " — "
za četrt leta . . . 2 " 50 "

V administraciji velja:
Za celo leto . . . 8 gl. 40 kr.
za pol leta . . . 4 " 20 "
za četrt leta . . . 2 " 10 "

V Ljubljani na dom pošiljau
velja 60 kr. več na leto.

Vredništvo je na Bregu hišna
št. 190.

Izhaja petkrat na teden in sicer
v torek, četrtek in soboto.

Kršanska država.

Neodvisnost cerkve od države je ona lastnost cerkvena, katero smo morali v vseh dosedanjih razpravah braniti; da je cerkev prosta, samostojna naprava, ki ima poseben namen in posebne pomočke, ki ima nedotakljive pravice, to skušali smo dokazati nasproti onim ukom, ki jo predade popolno v roke državne moči, ki hočejo s tem vničiti jo, da jo store sužnjo državi, njene služabnike pa državne vladnike. Naglaševali smo one pravice, ktere so ji neogibno potrebne v dosego namena, katerih ne more oddati, da ne bi vničila same sebe. A zdaj k sklepu naj še povdarjamo ono razmero med državo in cerkvijo, koja bi imela vladati po Kristusovem namenu, od ktere se je ločila moderna država.

Dve oblasti ste, ki vladate po božji naredbi svet: kraljevo duhovstvo in svetno kraljestvo. Kristus po rodu iz obeh oblasti, je obema dal posebna opravila, tako da se truplo svete cerkve deli v dve časti, duhovno in svetno. Oni ste bronasta stebra pri vratih tempeljna, zlata keruba razprostirajoča peruti nad skrinjo zaveze; obe ste zidani na vogelni kamen Kristusa, služite istemu Bogu in vladate iste ljudi. Tako ste sicer različni, neodvisni v svojem krogu, a vendar prav za prav le ena oblast; namen jima je eden isti: čast Božja in zveličanje človeštva, cerkvi neposredno, posredno državi.

Ne moremo bolj skleniti svojih sestavkov, kakor z besedami, s kojimi slavnoznani Philipps popisuje in razlaga to edinost med cerkvijo in državo, to edinost v različnosti, da v slogi obe delujete za dosego enotnega

namena. Zato naj tu sledi dalji odstavek iz njegovega cerkvenega prava.

„Obe oblasti (cerkev in država) naj vtemeljete, ohranujete in pospešujete mir in red med ljudmi, kajti na ti dragi dobroti navezan je bistveno blagor človeštva“. „Mir tej hiši!“ je pozdrav, kterege je naučil izveličar učence; mir tej deželi! je pozdrav miru, s katerim stopi cerkev k svetni vladni vsacega človeškega kraljestva, kajti ona je, ki prinaša na zemljo mir, kakor ga daje Kristus, ne svet. Zarad tega miru je Kristus sam zvezal obe oblasti na skrivnostni način; v Kristusu samem, v cerkvi, v krščanskem ljudstvu, je na tanko pokazano, kako imate obe oblasti svojo enoto v njem. Kristus-duhoven in kralj, mož, kojega ime je izhod, ki bo sedel in vladal na svojem prestolu in mir bo med obema, cerkev — od njega obdarovana z duhovstvom in kraljestvom, kajti kot knezi postavljeni so škofje čez vso zemljo, krščansko ljudstvo — poklicano k duhovstvu in k vladni s Kristusom, kteremu pojejo hvalno pesem: „Ti si nas storil našemu Bogu kraljestvo in duhovstvo.“ — Zato je tudi Kristus obe oblasti, da spolnujete svojo skupno nalogo, sklenil s tem, da ena druge potrebujete; za večno zveličanje potrebujejo kralji škofov in ti za tek božjih reči postav kraljevih; bramba kraljestva varuje duhovstvo in svetost duhovskega stanu podpira kraljestvo. Za-nje moli cerkev, da ji njegova moč daje mir, za cerkev deluje kraljestvo, da mu doseže njena molitev slavo nekdanje zmage. Cerkev moli, da bi se povišalo kraljestvo k veličavstvu Davidovemu, svetna oblast rabi orožje, da bi trdno stalo kraljestvo z Melkizedekom. Z mečem opasujejo

kralja, da se oborožen ustavlja sovražnikom cerkve; ponoči čuje v molitvi duhoven, da spravlja z Bogom kralja in ljudstvo. — Tako kinčate obe oblasti človeško življenje; poslednjune sloge pospešujejo se vera, vničuje krivoverstvo, sadi čednost in izrova hudobija, varuje pavica in slab pregreha, vlada mir, neha preganjanje; po miru krščanskega ljudstva premaga se barbarstvo poganov, s prosehom kraljestva raste prostost cerkvena, z blagostanjem teles zveličanje duš in duhovni ter neduhovni vživajo svoje pravice.

S tem, da vporablja vsaka obeh oblasti, cerkvena kakor svetna, svoje moči ne samo zase, ampak tudi v korist in blagor druge — in zopet v svoj dobiček — ste obe, kakor morate biti, le ena. S to podporo vsaka pridobi, kar ji manjka; ter ž njo deluje moč druge, dobi ono veljavo, ktera bila bi potrebna oblasti, ki bi edina vladala svet. Ker pa Bog ni hotel take edine vlade, je dal, da bi dosegel namen edinosti, vsaki pravico povsod zahtevati pomoč druge, kjer ne zadostujejo lastne moči. — Knez toraj svest si, da ga je božja previdnost postavila na prestol, mora kmalo spoznati, kakošno pomoč dolguje ali je dolžan svoji materi, cerkvi; ne more se odtegniti vzvišeni dolžnosti varovati jo in braniti proti vsemu, kar ji je sovražno ali nevarno. On nosi meč, pa prav ima, če je prepričan, da je materijelni meč podpora duhovnega in v tem smislu je resnično, da ima cerkev dva meča; enega nosi sama, drugega svetna oblast v njeno brambo. Knezi pa morajo odgovarjati pred Bogom, kako so svoje svete dolžnosti ko udje cerkveni spolnovali in posebno podpirali njihovemu varstvu izročeno

Cecilijno društvo.

(Konec.)

Veliko zaprek delajo nadalje naši pevci in pevke. Ne vem, ali je kdo izmed njih tū, vendar tudi v tej zadevi naj si olajšam srce. Rad priznam, da se dobe semtertje, ki res iz ljubezni in ponižnosti svoje moči Bogu darujejo, ali večji je število tistih, ki na koru ne dajejo časti Bogu, ampak sami sebi. Pri nas obstoji že prislovica: S pevci je več en križ. In res je tako. Koliko truda ima pevovodja, da odgoji pošten zbor, toda sitnosti se zdaj šele začno. Kak tenkočutni so pevci in nevošljivi med seboj. Kolikokrat zamujajo poskušnje ali službo božjo. Kako so raztrešeni in malomarni tu in tam. Marsikako grenko uro pripravijo pevci, še bolj pevke svojemu vodiju. Tega bi ne storili, ko bi pomislili, da opravljajo angeljsko službo, da je v nebesih le Kerubinom in Serafinom dano „sveto, sveto“ pevati pred božjim jagnjetom. Nadalje, koliko jih je, ki imajo dobre grla in spretnost v petji, pa se sramujejo svoje moči posoditi sv. Cerkvi. Gospoda moja, jaz se drznem trditi, da taki malomarni grešijo, ker dobro opustijo, kar bi

lahko storili. O ko bi jaz mogel navdušiti vse, kojim je Bog dal darove petja! Ali pre slab sem in ne najdem primernih besedij. Rečem vendar toliko! Ljubi pevci in pevke! Bog vam je dal cenjene darove. Zvesto jih porabite in slušajte Gospodov glas: Landate juvenes et virgines Dominum, landate pueri dominum. Bodite prepričani, da Vam bodo za sluge, koje ste v si cerkvi s petjem pridobili, velika tolažba v tistem trenutku, ko bode treba odgovor dajati od izročeni talentov.

Zdravnik, ako hoče rano zaceliti, vselej bolečine povzroči pri svojih operacijah in bolnik mu je za to še hvaležen. Gospoda moja! Rešitev mojega vprašanja me pripelje k točki, ktero prav nerad obdelujem. Ni mogoče, da bi moje besede nikogar ne zbudile, da bi nikomur muzikalične vesti ne zbudile. Vendar le naj jo zbude, saj bo v prid naših prizadevanj. Kot varuh in neposreden gospodar hiše božje ima duhovni pastir dolžnost skrbeti za to, da je cerkev z vsem preskrbljena, kar je potrebno za božjo službo, ki je sredina vsega njegovega delovanja. In res slovi naša škofija v marsikateri teh zadev. Kako mnogobrojni in

krasni tempeljni se dvijo po gričih in ravninah; iz stolpov doni vbrano harmonično zvonjenje. Kako skrbno se zaljšajo altariji, kaka darežljivost in veselje se javi, kadar gre cerkvi napraviti dragoceni tlak, svetle lustre, bogatobarvane pregrinjale, vihrajoče bandera, križev pot ali kaj takega. Srce pa boli človeka, ko vidi, v kako slabem stanu so večidel orglje, ko vidi, da pri mnogih farah nimajo družih muzikalij, kot par zvezkov domačih skladatelj, ko sliši ob nedeljah neolikano petje, včasih komaj tega imena vredno; ko pri slovesnih sv. mašah zastoj pričakuje slišati latinsko petje, koralne responzorije, cerkveno orglanje, z eno besedo liturgično glasbo, kakor je od sv. cerkve zapovedana.

Pa bode se mi ugovarjalo: Na kmetih in pri naših okoliščinah se nikakor ne moremo po cerkv. pravilih ravnati. Na to bi odgovoril: Ste li že kedaj poskušali ali začeli? Rad priznam, č. g. duhovniki, da glavna krivda te nezmožnosti ne zadene vas, zakaj tudi v semenišču se ni prej toliko ozira jemalo na muzikalično odgojo bogoslovcev kakor v novejšem času. Zavoljo tega č. gospodje vam nočem in

cerkev v vseh razmerah, kjer je bilo potrebno. Ne zadostuje samo, da so vnanji njeni potrebi za službo božjo in duhovščino zadostovali, da je niso odtegovali pravne brambe, katero sme zahtevati vsaka opravičena družba, ampak da so imeli za svoj najvišji namen, za nalogo svojega življenja, pospeševati kraljestvo božje.

To so edino pravi nazori o slogi, ktera bi imela vladati med cerkvijo in državo; država, ki bi jih popolno spolnovala, bila bi vzor krščanske države. Čim bolj se jim približuje, kakor se je to godilo v srednjem veku, tem bolj se spolnuje se volja božja, tem večja je prava sreča, pravo blagostanje človeštva. Prazne so vse sanjarije o blagostanju narodov, vtemeljenem na drugem stališču, kajti, če gospod ne zida hiše, zastoj zidajo zidarji in če gospod ne straži mesta, zastoj stražijo stražniki. Žalibog! da so se nekatere države ravno zdaj tako oddaljile od tega vzora; njim bo v pogubo in človeštvu v nesrečo. Mi pa vedno imejmo pred očmi ta vzor; branimo neodvisnost cerkveno, vstavljamo se vsem nasprotnim močem; važnosti boja enaka je važnost zmage. Če tudi vzora ne bo mogoče doseči, vsaj one pravice bodo ostale cerkvi, ktere mora imeti, da vresniči svoj vzvišeni namen.

Končavši svoje spisovanje o razmeri med cerkvijo in državo s posebnim ozirom na sedanje države naj navedem v ložji pregled še naslove vseh sestavkov in pristavim glavne vire, iz katerih sem zajemal. Če tudi je moje delo le pomakljivo, zadostuje mi, če sem opozoril koga na ono, kar sedanji čas posebno zahteva, na pravo umévanje o državni in cerkveni oblasti in njenih pravičnih razmerah. Principi bistvena potreba sedanjega časa, ker ravno omahljivost v načelih in breznačelnost so glavne duševne napake sedanjih dni; zato nikdar dovolj ne morejo se povdarjati zdrava načela, poleg katerih ne se vranava vse delovanje. Kar dan prinese, z dnevom preide; načelne resnice pa obdrže veljavo na veke. Iz tega obzira sem spiseval te stvari. Nikdar nisem nameraval kaj napačnega in nikdar ne slutil v njih kaj nevarnega. Kdo bi si bil torej mislil, da utegne zarad mojih sestavkov „Slovenec“ biti kterikrat zapečaten ali konfiskovan in vendar se je zgodilo celo trikrat in sicer zavolj spisov IV., XI. pa XV. Žal mi je,

da sem sam še učenec nehoté pripravil po tem čitatelje ob list, založništvo pa v hujše stroške. Naj se mi da v tej reči odveza*), in naj že skoraj bolj vgodni časi pridejo „Slovencu!“

Posamni članki sledé si tako-le: I. Sedanje države. II. Nastanek države. III. Država izvor vsega prava. IV. Namen držav in pomočki k njemu. V. Brezbožna država v zgodovini. VI. Katoliška cerkev in sedanje države. VII. Neodvisnost cerkve od države. VIII. Cerkev nad državo. IX. Ločitev cerkve in države. X. Trojna oblast katoliške cerkve. XI. Šola. XII. Civilni zakon. XIII. Placetum regium. XIV. Cerkev in nji potrebne osebe. XV. Cerkevno premoženje. XVI. Krščanska država.

Poglavitni viri pa so:

Dr. Albert Stöckl, Lehrbuch der Philosophie. II. Abth. Social- und Rechtsphilosophie.

Dr. Georg Philipps, Kirchenrecht. II. Band. — Encyclica des Papstes Pius IX.

Clemens August F. Droste zu Vischering, über den Frieden unter der Kirche und den Staaten. — Görres, Kirche und Staat nach den Kölner Wirren. — Stimmen aus Maria Laach. Band II.—IX. — „Geschichte der christlichen Kirche von Robič. — Periodische Blätter von Scheeben. Band I—IV. Borin.

Z bojišča.

Še ni bilo nobene velike bitve in vendar je Turčija že tako zbegana in oslabiljena, da že njeni najzvestejši prijatelji nad njo obupujejo. Izurjeni vojaki celo trdijo, da do take bitve še prišlo ne bo in da je Rusom že zdaj pot do Carigrada odprta. Res se tudi ne sliši, da bi Turki delali posebne priprave za bitev, marveč se že pripravljajo na sklenitev miru in novi minister vnanjih zadev, Aarifi paša je sultanu svetoval, da naj v ta namen Namik paša pošlje k ruskemu caru. Vendar se Turki jako motijo, če mislijo, da bodo na ta način rešili svojo državo in Ruse z nekterimi obljubami pripravili, da se vrnejo zopet nazaj čez Donavo. Dolgo časa je Rusija pričakovala ugodnega trenutka, da bi jugoslovanske kristjane rešila iz krutega jarma turškega, in sedaj, ko je ta željno pričakovana ura prišla, naj se da od obupnega javkanja turškega prisiliti, da orožje zopet dene iz rok in da naj še dalje mirno gleda ničvredno gospodarstvo turško? Sedaj, ko se narodi balkanski že radujejo svojega osvobodjenja in z nepopisljivim veseljem sprejemajo vojake ruske, naj jih Rusija ogoljufa in zopet prepusti kruti sili turški? Kaj tacega si more misliti le Turek, ki svojo moč še vedno pretiruje ter misli, da je strašen kakor tedaj, ko se je pred njim tresla vsa Evropa. Ta krvoločni divjak je mislil, da bode imel opraviti z nežnimi ženskami ter slabimi starčki in otroci, in jih po svoji nečloveški navadi skrunil in moril, pa hrabre ruske čete so mu pokazale, da znajo orodje dobro sukati, in da jih ni volja pred divjim Črkosi strahopetno bežati. Rusija ima Turčijo sedaj v svoji oblasti in bode od nje zahtevala, kar bo hotela, ter tudi vse dosegla, če se druge vlade ne bodo za njo potegnile. Pa Angleška še vedno preži na Carigrad, kterege bi rada zasedla, preden bo Turčija prosila za mir, in Rusiji na ta način zabranila, da miru ne bi napovedala v glavnem mestu turškem. Angleški listi že za trdno poročajo, da je Turčija dovolila Angleški 50.000 mož poslati v Carigrad. Pa če se to obistini, potem se bodo homatije šele prav pričele. Nič ni verjetnejšega, piše Pester Lloyd, ki velja za glasilo Andrassyjevo, kakor da bode Evropa imela boj za turško dedščino. Upanje mirne rešitve čedalje bolj gine in znamenja evropskih zmešnjav se prikazujejo. Angleži iščejo v Carigradu svoje lastne koristi in te dni je bil angleški princ, edinburški vojvoda na skrivnem tam, ter se je razgovarjal s turškimi državniki. Odtistihmal se v Carigradu piše „K. Ztg.“ vedno poprašujejo: Kaj sodite o Angleški? Rusi, pravijo, so si vojvoda Leuchtenberga izbrali za bulgarskega guvernerja. On ima naslov cesarska visokost, je grške vere in tedaj pripraven vladar za Bulgare. V Carigradu pa z mešanim prebivalstvom ne potrebujejo ravno pravoslavnega vladarja in zarad tega priporoča se drugi sin kraljice angleške in mož edine hčere cara ruskega. Tako bi se vse vravnalo.

Turška armada v Bulgariji je razdelena

ne smem toliko očitati ampak prositi vas hočemo in reči: Zboljšanje naših cerkveno-glasbenih razmer je večidel odvisno le od duhovščine, zakaj neštivilne so priložnosti, o katerih zamora duhovnik v naše zadevi delovati, podpirati, nagovarjati, podučevati, ne da bi sam strokovnjak bil. Njegova vzvišena služba, njegova vnema in ljubezen do stvari premaga vse lokalne in osebne zapreke. Zatoraj, č. g. duhovniki, kjerkoli najdete pri svojih organistih le iskrico dobre volje, pihajte neprestano, da se vneti goreč plamen; preskrbite jim dobre, cerkvene muzikalije, pomnožite njihovo vmeno in radi priznajte njihovo prizadevanje. Kadar vidite, da je v kornem osebstvu kaka zmešnjava, posredujte se svojo avtoriteto, zakaj vredna je cerkv. glasba vaše pozornosti. Zlasti obračajte svoje delovanje na to, da se bo muzikalična vera med organisti in pevci razširjala, da bodo pevci prihajali ne iz prirojene nagnjenosti do glasbe, ne iz prijaznosti, vjudnosti, ali pokorščine, ampak vsled žive muzikalne vere, ki po trditv sv. očetov trdi, da pevec, ki se z veseljem in natančnostjo cerkv. petja vdeležuje, stori dobro delo enako postu

ali miloščini. Kdor cerkvene napeve s pobožnostjo poje in se jih iz srca oklene, zadobi nebeško moč, tolažbo in navdušenje za vzvišene in večne ideje. To vero pak zamore le duhovnik vcepiti srcem pevcev in pevk. — Prosim vas toraj pomagajte nam; mi sami nič ne premoremo, vaša podpora nam je neobhodno potrebna. Naše ljudstvo ne more obstati brez cerkv. slovesnosti, kake pa so te slovesnosti, ki stojé z liturgičnimi določili v protislovju? Ako so druge umetnosti spodobno zastopane, naj vendar ne zastane glasba, ki je najstarejši med umetnostmi cerkvi služečimi.

Semtertje sem že slišal ugovarjati, cecilij. glasba ne vgaja našemu ljudstvu; narod naš je rad vesel in ne prenaša te žalostne glasbe. G. moja! karakteristikon jugoslov. pesni sploh je bila dosedaj otožnost in že s tega stališča je ravno omenjen ugovor ničeven. Sploh pa na njem ni dosti resnice. Priča nam je današnja produkcija pri sl. sv. maši, ki se je pod izvrstnim vodstvom našega ljubljenskega kapelnika g. Foersterja tako sijajno vršila. Koral, kakor smo ga danes slišali, figuralna glasba, kakor nam se je danes predstavila, gotovo ni ni-

kogar vžalostila, ampak navdala nas sprepričanjem lepote in vzvišenosti prave cerkvene glasbe. Da pa iz ljudstva ne izvira ovi ugovor, razvidno bode iz sledeče dogodbne posnete iz Sl. Prijatelja: Na Koroškem je šla mati s se svojo odraščeno hčerjo iz cerkve. Nasproti jima pride mož in ju vpraša, če je bilo kaj lepo v cerkvi? „Oh tako lepo pa še nikoli kakor danes“, pravi dekle. Materi pa se je zdelo žalostno za jokati. „I kaj pa se ti je tako priljubilo“, povpraša nadalje mož. „Povem vam, vendar so tako delali, da bi bil človek kar plesal, ko bi ne bil v cerkvi“. Mati pa si obriše solze iz oči in žalostna pristavi: „Saj moliti se pri tej muziki ne da“. — Poštena obsodba slov. matere ne potrebuje komentara. Bodisi, da tudi kak liturg. poreče: „Cecil. glasba mi ne ugaja“; to pak mora priznati, da je cerkvena.

Pravijo nekteri, da naše društvo preveč po Nemčiji diši. Gospoda moja! Rad bom posnemal, ako najdem kaj dobrega, bodisi pri Nemcu, Kinezu ali Hotentotu. Čast Nemcem, da se v prvi vrsti prizadevajo cerkv. glasbi zopet podeliti liturgičen značaj! Mi ne na-

v tri glavne oddelke. Južnej vojni načeluje Suleiman paša, izhodni Ahmed Ejub paša, zahodni pa Mehmed Ali paša, rodом Prus, ki je ob enem namesto Kerima višji poveljnik vse armade. Pogum je Turkom silno vpadel in večkrat pred sovražnikom pobegnejo, ne da bi se mu le količkaj ustavili.

Novejša poročila se glase:

Iz Trnovega, 19. julija. Sotesko Šipka je danes Orlov polk z dvema topovi zasedel. 17. t. m. bojeval se je ta polk z nenavadno hrabrostjo proti 14 taborom in je imel 100 mrtvih in 100 ranjenih vojakov, pa 2 mrtva in 5 ranjenih častnikov. Ravno tisti dan je general Gurko vzel Kazanlik in vas Šipko. 19. t. m. je Turke zopet prijel, ki so pobegnili proti zahodu popustivši 3 zastave, 8 topov in drugo orožje. Med Turki je silno preplašenje.

Osman paša je čez Niš odšel v Sofijo ter pri Vidinu pustil le 5000 mož; dan za dnevom vojaki turški pribegajo čez mejo srbsko, kjer jim Horvatovič jemlje orožje.

Črnogorci so se zopet skazali prave junak; oblegli so Nikšiče in 22. t. m. pod poveljništvom Vukotiča vzeli najvažnejšo postajo pred Nikšiči, namreč Trebeško glavico. 23. t. m. so pa bombardirali in osvojili strelnico Vir ter vjeli 60 nizamov (turških vojakov) vzeli vso hrano in kar je bilo kaj vrednega v njej. Popoldne ravno tistega dne vzeli so strelnico Rastovac pred Nikšiči in mnogo streliva. Posadka 30 nizamov z enim kolasom in dvema jusbashi se je vdala.

Politični pregled.

V Ljubljani, 25. julija.

Avstrijske dežele.

Cesarjevič Rudolf je imel v Šönbrunu včeraj zadnje izpraševanje iz mornarstva; ob 10. uri je bila vsled tega v kapeli zahvalna sv. maša, ktero je imel dvorni župnik dr. Mayer. Zvečer se je cesarjevič odpeljal v Isl. Učitelji se bodo sedaj odslovili in višji dvorni mojster grof Bombelles nastopi svojo službo. Majorja Bokalovič in vitez Eschenbacher postala sta cesarjevičeva adjutanta, odgojitelj njegov, fml. Latour pa je vsled lastne prošnje stopil v pokoj. Cesar so mu izrekli svojo prisrčno zahvalo in ga zatrdili vedne hvaležnosti cesarjevičeve, ter mu podelili ve-

liki križ Leopoldovega reda. Cesarjeviču pa so podelili veliki križ Štefanovega reda. Cesar se čez nekaj dni iz Šönbruna podajo v Laksenburg.

Dunajski listi poročajo, da se volitve za deželni zbor ne bodo povsod ob enem vršile, ampak da se bode po nasvetih deželnih predsednikov ozir jemal na posebne okolišine raznih dežel.

Minister kmetijstva je gospodskam razposlal ukaz, kako naj ravnaajo, če bi kje zapazili silo škodljivi hrošč, (Colorado-Käfer), ki se je iz Amerike zatrosil na Nemško in nezmerno škoduje krompirju. Zapovedal je, da naj se kraji, kjer bi ta mrčes zapazili, obkopljejo z grabni, potem pa naj se nasteljejo s slamo, oblanicami, suhimi vejami in sploh rečmi, ki rade gore, in ki naj jih še polijejo s petrolejem in zažgô. Tudi kmetijskim družbam se je naročilo, da naj strogo pazijo na to žival in precej naznanijo gosposki, če bi se kje nahajala.

Vnanje države.

Na Francoskem so razrešili več tramasonskih družb, ker so rogovilile zoper državnega predsednika.

Iz Carigrada se naznanja, da je bil Abdul Kerim odstavljen, ker je turška vojna v silno slabem stanu. Abdula pričakuje v Carigradu, bivši minister Redif paša pa ide najbrže v prognanstvu. Ladija Izzedin je odšla proti Malti in sodi se, da bode prognanega Midhada zopet pripeljala v Carigrad, kjer so hude zmešnjave. Aarifi paša, minister vnanjih zadev, je vsled tega sultanu neki svetoval, da naj se Namik paša, ki sedaj biva v Šumli, pošlje k caru prosit miru, in da to naznani vsem vladam, ki so se vdeležile carigradske konferencije.

V severni Ameriki so se vzdignili železniški služabniki, menda nahujskani od neke skrivne družbe, in tako rogovili, da je governor mesta Pittsburg predsednika Hayesa prosil, naj mu vojakov pošlje na pomoč.

Izvirni dopisi.

Iz Škofje Loke, 23. julija. Ne navadno slovesnost obhajalo je včeraj naše mesto, pri kateri so Ločani zopet pokazali svojo vdanost do sv. cerkve in gorečnost za čast božjo. V naši farni cerkvi se je namreč

prizidala nova kapelica v gotičnem cerkvi primernem slogu z novim altarjem naše ljube gospe presvetega srca in napravila se je tudi nova prižnica. Oboje je izdelal g. M. Ozbič iz angleškega cementa tako umetno, da bi človek mislil, da je vse iz kararskega in nabrezinskega marmorja. Reči, iz tega cementa izdelane, so trdne kakor bi bile iz kamna in bodo trajale veliko dalje, kakor lesene, od klerih pa skoraj niso nič dražje. Zato pa g. Ozbiča in njegova vrla sinova najtoplejše priporočamo vsem, ki za svoje cerkve kaj enakega potrebujejo. Zlasti koristne so stavbe iz cementa za vlažne cerkve. Posebno izvrstno je g. Ozbič izdelal podobo naše ljube gospe, ktero so v soboto popoldne v slovesni procesiji iz farovža prenesli v cerkev ter jo postavili v altar. Vernega ljudstva se je pri tej priliki vse trlo in mnogo jih je veselja jokalo, ko so zagledali prelepo s svetlo krono okinčano podobo nebeške matere, ki ne bodo le kinčala cerkve ampak tudi s tolažbo napolnovala vse, ki bodo pri njej pomoči iskali. V nedeljo zjutraj pa so se iz Ljubljane mil. knez in škof pripeljali, da bi blagoslovili nov altar in delili zakrament sv. birmе. Da bi bil sprejem višjega pastirja tem dostojniši in veliki časti primeren, bilo je mesto prekrasno okinčano in na velikem trgu je stalo 16 velikih mlajev, na katerih so vibrane raznotere zastave. Tudi hiše so bile okinčane in videti je bilo več slavolokov s primernimi napisi. Pri cerkveni slovesnosti so mil. knez in škof sami pridigovali in se Ločanom zahvalili za sijajen sprejem, potem pa so birmovali okoli 500 birmancev. Še le proti večeru so se zopet odpeljali nazaj ter seboj vzeli prepričanje, da ga na Krajskem skoraj ni kraja, kjer bi bilo ljudstvo za čast božjo tolikanj vneto, kakor so naši vrli Ločani, ki se nobenega truda in nobenih stroškov ne vstrašijo, kadar je treba za cerkev kaj novega omisliti. Za sedanje poprave je zlasti veliko daroval g. Molinari, rodом Lah, ki se je pa tukaj naselil. Ne le, da je kot zidarski mojster preskrbel vse zidarsko delo, dal je tudi v denarjih toliko, da je skoraj sam plačal večino stroškov za altar in prižnico. Nekteri liberaluščniki so mu opo-
našali to, da on kot Lah za Loko toliko stori in se tudi v narodnem oziru vedno drži poš-
tene slovenske stranke, a kaj je vrli mož od-
govoril? „Prišel sem iz Laškega, je rekel, kot revež, pa sem si tukaj pridobil premoženje. Grdo bi bilo od mene, če bi pljuval na plošček, s kterega sem jedel.“ Tako ravnaajo poš-
tenjaki, zato pa takih tujcev naš narod ne zaničuje, ampak jih visoko čisla in spoštuje in med njimi in med svojimi otroci ne dela nobenega razločka. Gotovo ravnaj v smislu prebivalcev loških in jim govorim iz srca, če pravim: Bog poplačaj, Bog ohrani, Bog živi še dolgo dolgo g. Molinaria! — Na večer smo pa imeli v tukajšnji čitalnici veselico, ktero so nam bili napravili muzikalični Ozbičevi sinovi s svojima sestrama pa g. Endlicher, ki so se odlikovali na citrah, tamborici in glasoviru ter pri navzočih zbudili veliko radost in zadovoljnost. Vdeležilo se je te veselice vse odličnejše prebivalstvo in še nemčurji so bili razun dveh vsi prišli. Ali bi ne bilo tedaj prav, da bi ti ljudje strankarstvo popustili in se v vseh rečeh zedinili z narodnimi Ločani? Ali ni ta veselica pokazala, da narodnost poš-
tenega razveseljevanja ne ovira, ampak ga še pospešuje in oživlja? Pustite tedaj neslano nemškutarenje in zedinite se s svojimi vrlimi narodnimi someščani, ki so vam gotovo boljši in koristnejši kakor tuje nemčurstvo!

meravamo nemškega društva ustanoviti niti slovenskega, niti avstrijskega ali kterega kol imena, ampak katoliško društvo cerkvenoglasbeno. Glasba ni svojina kakega naroda, ampak vsega človečanstva.

Veliko zaprek dela našemu prizadevanju pomanjkanje denarja. Denar se potrebuje za življenje, za pevce, za muzikalije, za godbena orodja. Ne morem se dolgo muditi pri tej točki, ampak rečem le to-le: Tista ljubezen in vnema, ki božje hrame zida in altarje kinča, tista ljubezen bo prav gotovo tudi tolikanj iznajdljiva, da dobi denar za boljši dotacije organistov pevcev in druge glasbi potrebne reči. Koliko se je dozdej proč metalo za nepotrebne piskače, da so trobili in motili cerkvene shode. Moralo je biti, vzemi kder hočeš. Zlasti pri nas na Dolenjskem je bilo te nesnage na kupe, pa ravno vpliv duhovnikov je že veliko sčistil, žalibog da še ne popolnoma.

K sklepu še nekaj našim nasprotnikom, če jih je kaj, v prevdarek. Katoliški zbor na Dunaji se je izrekel za potrebo reforme cerkv. glasbe. S tem zborom se gotovo vsakdo vjema in njegove določila potrjuje; toraj če se mi izrečamo za preustrojenje naše cerkv. glasbe in

v ta namen društvo osnujemo, prizadevamo si le v djanni izpeljati določila kat. shoda. — V tolažbo in mir naj jim bo dalje povedano: Če je cecil. misel preustrojenja cerkv. glasbe od Boga, mora se obdržati, ter prej ali slej prodreti vsim nasprotnikom vkljub, ako pa ni od Boga, razpade vse samo ob sebi, česar se pa ni bati, ker imamo potrjenje in blagoslov sv. Očeta.

Jaz gotovo upam, kedar bode prepričanje reforme cerkv. glasbe vsa srca prešinilo, ne bode zapreke, da bi se je ne presekalo. Cec. društvo pa bode to prepričanje razširjalo spodučevanjem, z izgledom, z izdajanjem podučnih spisov in skladeb. Ono bode z božjo pomočjo osnovalo orglarsko šolo, ter gotovo tudi skrbelo, da bodo zamogli organisti, dozdej manj izurjeni, spolniti svoje vednosti. Oklenimo se tedaj tega društva, ki je društvo cerkveno, kteremu na čelu stoje naš veleč. in mil. g. knezoškof. Sejajmo in sadimo, Bog pa naj milostljivo priliva in blagoslovi, da bi društvo kmalo pridobilo veliko prijateljev, ter vspešno začelo razvijati svoje delovanje. Vivat, crescat, floreat!

Iz Koperskega okraja, 22. julija. (Birna. Pomanjkanje šol. Ciganstvo.) Koncem preteklega meseca imeli smo v okolici Koperski spomina vredne dni, dni, katerih si vse ljudstvo, a posebno mali otroci želé in težko pričakujejo; imeli smo v vsih župnijah Krkavške dekanije birmo, toraj obiskovanje vikšega pastirja, namestnika Njegovega, ki je sam rekel: „Pustite otroke, naj pridejo k meni.“ In tudi naš vladika so se z otroci pri spravedanju krščanskega nauka tako priljudno in po domače ponašali, da se je kar vidilo, kako je v otrocih, od začetka nekaj prestrašenih in boječih, rastel pogum, da so srčno in veselo odgovarjali, kakor bi si marsikteri morebiti še svojemu čmerikavemu očetu, kterege vendarle vsak dan vidi, ne upal odgovarjati. Pa tudi odraslega ljudstva niso pozabili, ter v vsaki župniji, toraj vsaki dan, so zbranimu ljudstvu pridigovali, prav po aposteljsko; niso iskali visokodonečih rekov, ne izbranih besedi, ampak prav po domače so učili dolžnosti kristjanke, svarili pred napakami sedanjega časa, in tudi kazali, v katerih okolščinah jih največ skušnjav čaka, kjer naj se največ spominjajo, da so učenci Kristusovi. Ako se pomisli, da so mil. škof starček blizu 70 let, in se pogleda koliko truda so prestali pri takem obiskovanju, ker so morali dvakrat od ene do druge župnije tudi po 2 uri daleč čez same bregove peš hoditi, a so vendar nevtrujeni bili, soditi se mora, da jim sama roka božja pomaga pri delu, ktero je skoz in skoz apostoljsko. Otroci so tukaj, kakor sploh Slovenci bistroglavni, ali na govoru, na ponašanju se jim precej pozna, da jim manjka šole, kjer bi se učili misliti, in kjer bi se kaj več izrazov privadili, kakor jih slišijo pri domačem ognjišču in na paši. Cela Krkavska dekanija nima nobene šole, ako izvzamemo župnijo Pomijonsko, kjer župnik podučuje otroke menda zastonj, kolikor mu čas in duhovno pastirstvo dopušča. Bralci boste mislili, da je krkavska dekanija tamo nekde v srednji Afriki ali Avstraliji, ali vsaj na vrh Učke gore. Ne, ne! Nekatere župnije krkavske dekanije so od Kopra le po 1 uro oddaljene, n. pr. Šmarje, druge od Trsta le 3 majhne urice n. pr. sv. Anton. Najdaljša od kterege mesta je menda Truške, a vendar je toliko blizu, da se sme reči, da ga ni dneva, da bi ne bilo Truškovke, ali Truškovca v Kopru in Trstu, kamor svoje pičle zemeljske pridelke na trg donajajo. Toraj ljudstvo, bistrega duha in nauka željno, najbližje mest, s katerimi je zmiraj v dotiki v času razsvetlevanja duhov, nima ne ene redne šole, kjer bi se otroci priučili vsaj pisati, brati, računati, toraj pridobili najprvo podlago daljšega izobraženja.

Zato je pa tudi oziroma omike tukaj žalostno, da se Bogu smili. V Truškovski župniji, da govorim konkretno, zna samo eden nekaj pisati, in še ta le italijansko, kar pa prav slabo ume in še slabše govori; brati jih zna, seveda le na ene svoje bukvice, ena kopica izsluženih vojakov, pisma slovenskega pa menda nihče ne „zgrunta“. Omiko dobivajo od koprskih in tržaških fakinov in mešetarjev, katerih največje veselje menda je, kmetu govoriti, da s smrtjo človeško premine duša, da ni pakla, da naj ne veruje f itd. Od tega tudi pride, da pri nekterih beseda duhovnega pastirja ne izda dosti, in da se dogodi slučaj, kakor se je dogodil preteklo nedeljo v Truškah. Proti večeru pridejo cigani do posamezno stoječih hiš in prosijo prenočišča. Da bi gotovejše dobili prenočišče in najbrže še iz družega ciganskega namena, obljubijo, da bodo ozdravili hišno gospodarico, ktero so

brž opazili, da je bolna. Dobri ljudje jih vzamejo pod streho in ena ciganka počne svoje copernije. Najprej hoče, da naj skup prinesejo, ako imajo še kaj, kar je dotična ženska priporoki na sebi imela. Prinesejo zlate uhanke, prstan, poročno obleko, in nekaj v robec zavitega srebra. Ciganka ogleduje te reči, dela svoje čire čare in reče, naj vse skupaj spravijo in ženska naj prihodnjo nedeljo vse to na sebe stavi in bo ozdravela. Cigani so dobro pazili, kamo so to poročno robo spravili, in drugo jutro šli so, kamor rosa, ko sonce posije, izginili so, in z njimi uhani, prstan in srebro!

Ta slučaj menda dosta jasno uči, da je treba ljudem poduka, a ker se ga stari le težko primejo, treba je mladino učiti, treba je šole. Ako bi ne bili v Istri, čudil bi se deželnemu odboru, kako more celo dekanijo pustiti brez šole, a tukaj se ni čuditi, odbor je skoz in skoz zagrizeno italijanski, a vbogi Šavrin so Slovenci. Ako bi bili drugje, čudil bi se okrajnemu šolskemu nadzorniku, kako more gledati toliko župnij brez šolskega poduka in ne na vikšem mestu toliko časa povdarjati, da bi se naredile šole. Slišim pa, da ni več g. Poniž okrajni šolski nadzornik, ampak neki drugi gospod. Morebiti bo nova metla vse kote preiskala, in v našem kotu našla pomanjkljivost in jo oznanila g. Klodiču, o katerem za gotovo upam, da bo v svoji vnetosti za šolo tudi storil potrebne korake, da abece pride tudi v Krkavsko dekanijo in morebiti celo do Truškovskih brežin.

Tukajšno ljudstvo je nekoliko zbegano od občevarja s Kopro in Trstom, tudi ima mnogo italijanskih izrazov v govoru, a stare narodne noše drže se vsi moški in ženske, mladenči in dekleta; ni ga nobenega, ki bi se poprijel druge kakor stare domače obleke, tako da se naseljenega Karniola že od daleč pozna. Tudi Italijanov ne cenijo previsoko, ker vidijo, da jih goljufajo, če le morejo, in to se zgodi pogostokrat, ker so koprski in tržaški Italijani veliko bolj prebrisani kakor Šavrin. Korenine je toraj trde narodne, le treba mu je dati nauka in postalo bi krasno slovansko drevo. Da se pa to zgodi, naj bo vbogi Šavrin priporočen našemu novemu deželnemu poslancema, g. dr. Lionu in g. dekanu Fabrisu, ki sta od narodnoklerikalne stranke izvoljena tudi obljubila braniti pravice naroda in cerkve.

Domače novice.

V Ljubljani 26. julija.

(Knez in škof dr. Jernej Vidmar) bodo 12. avgusta, kakor se poroča dunajskemu „Vaterland-u“ v Kranji obhajali svojo zlato mašo. V duhovna so bili namreč posvečeni 12. avgusta 1827.

(Nova goljufija.) V Kamniku se je pretekli petek zgodilo to-le: K poštarju, ki ima ob enem telegrafično postajo, pride lepo oblečen človek z uradno kapico na glavi in pravi gospodu Debevcu, da je poslan pregledat telegrafično uradnijo. Gospod Debevec mu izroči knjige, zapisnike in račune, ktere tujec prav izvedeno pregleduje in primerja. Slednjič reče, da je vse v redu, in naznani gospodu Debevcu, da ima o tem par besedi po telegrafu vodstvu naznaniti. Poštar v to privoli, tujec sede k aparatu in oddá dva telegrama. Potem se poslovijo in odpelje v Ljubljano. Proti večeru prejme, kakor je pri nakaznicah na večje zneske navada, gospod Debevec naznanilo po telegrafu, da je ljubljanska pošta sprejela tele-

grafično nalog za izplačevanje dveh nakaznic po 100 gld. Zdaj spozná gosp. Debevec, da je hudó ogoljufan, se pelje v Ljubljano in zve, da je nek tujec na pošti že prejel 200 gld. Policija, kateri je bilo to hitro naznanjeno, pozvé, da je popisnemu podoben človek prenočil v gostilnici „pri zamorcu“, v soboto zjutraj pa se odpeljal z nagličem v Maribor. Le nekaj časa je še manjkalo, ko bi se bil imel vlak pripeljati v Maribor, zato nemudoma telegrafirajo tje in res, ko se vlak na mariborskem kolodvoru vstavi, že čaka pravica goljufa in ga prime ter 24. t. m. pošlje v Ljubljano nazaj k sodniji. Koliko denarja so dobili še pri njem, ni znano. Ljubljanska policija pa se je ta pot odlikovala ravno tako, kakor telegraf.

(„Agramer Presse“) prav dober in pravičen list, ki se poganja za pravo Slovanov in brez strahu biča vsako krivico, je v nemškem jeziku od besede do besede pretekli petek natisnila oba članka, zaradi katerih je bil zadnjič „Slovenec“ zapečaten — a ni bila konfiscirana. Iz tega sledi, da na Hrvaškem dovoljeno to, kar je pri nas prepovedano. Mi svojim bralcem, ki bero tudi nemške časnike, priporočamo gori omenjeni list, ki izhaja vsaki dan v Zagrebu in velja celo leto 18 gld., pol leta 9 gld. in četrt leta 4 gld. 50 kr. po pošti ter pogosto prinaša prav jedrnaté članke in dopise iz slovenskih dežel, posebno s Kranjskega.

(„Brenclj“) je zopet začel izhajati v Ljubljani v svoji stari preljubljeni obleki in s tem gotovo vstregel našemu ljudstvu ki zato včasih tudi kaj šaljivega bere. Odslej bo izhajal redno po dvakrat na mesec po stari ceni, namreč: po 3 gld. za celo leto, po 1 gld. 50 kr. za pol in po 80 kr. za četrt leta, pošiljal pa se bo le tistim, ki ga naprej plačajo, kakor je pri časnikih sploh navada. Prva številka je prav mikavna in polna šaljivih podob. Naroča se pri izdajatelju J. Alèšovec v Ljubljani, ključarničarske ulice št. 3 (nova). Kdor si ga misli naročiti, naj se podviza, ker druga številka pride naglo po prvi na svetlo. Več v priporočilo tega nam potrebnega lista pisati se nam ne zdi potrebno, ker ga po svetu tako že vse pozna.

Eksekutivne dražbe.

27. julija: 3. Puraječič iz Mlake, 3. Horvat iz Bereče vasi, 1. Kompare in 1. Smerekar, vsi v Metliki. 3. Pečjak iz Šmihelja v Žuženbergu. 1. Reisner v Litiji. 1. Kovačič iz Šmarja, 1. Renko iz Bere, oba v Bistrici. 1. Krusič iz Št. Vida, 1. Lanthieri, oba v Vipavi. 1. Stonič v Črnomlju. 1. Kump iz Pogorele, 1. Križe iz Toplega vrha, 1. Šekula iz Irče vasi, 1. Cimermančič iz Dolž, 1. Bojanc iz Šmihela, 1. Petrič iz Prečne, vsi v Novem mestu.

Telegrafične denarne cene 26. julija.

Papirna renta 62.50 — Srebrna renta 67.40 — Zlata renta 74.75. — 1860letno državno posojilo 114 — Bankine akcije 774 — Kreditne akcije 155.10 — London 124.20 — Srebro 109. — — Ces. kr. cekini 5.91 — 20-rafakov 9.91.

V dolžnost si štejem vsem žlahtnikom, znancem in prijateljem v svojem in svoje družine imenu izreči najprisrčnejšo zahvalo za sočutje pri nenadni smrti svojega ljubelega sina

Fridriha Bernarda

in zlasti še za obilno vdeležbo pri njegovem včerajšnjem pogrebu.

V Ljubljani, 25. julija 1877.

Jožef Bernard.